

God Who Suffers With: Divine Presence Amidst Pain

Rabbi Julia Watts Belser
Georgetown University

Lamentations Rabbah 1:16/1:50 (excerpts)

מַעֲשֵׂה בְּמִרְיָם בַּת תַּנְחֻם שְׁנֵשְׁבִית הִיא וְשִׁבְעָה בָנֶיהָ ...	This is the story of Miriam bat Tanhum, who was taken captive with her seven sons. . .
הוֹצִיא הַשְּׂבִיעִי וְהוּא הָיָה קָטָן שְׁבִיבִלָן אָמַר בְּנֵי הַשְּׂמִתְחָה לְצִלָּם אָמַר לוֹ חַס וְשָׁלוֹם ...	Caesar brought the seventh son, the youngest of them. He said to him, “Bow before the image.” He said, “Heaven forbid! . . .
אָמַר לוֹ וְכִי יֵשׁ אֱלֹהִים לְעוֹלָם? אָמַר לוֹ אֵלֵי עֲלִיָּה קִיסָר כִּי עוֹלָם שָׁל הַקָּדָר רְאִיתָ.	Caesar said to him, “Is there a God in the world?” He said to him, “Woe to you Caesar, that you see a world that is free for the taking.”
אָמַר לוֹ וְכִי יֵשׁ פֶּה לְאֱלֹהֵיכֶם? אָמַר לוֹ בְּאֱלֹהֵיכֶם כְּתִיב פֶּה לָהֶם וְלֹא יִדְבְּרוּ וּבְאֱלֹהֵינוּ כְּתִיב: בְּדִבְרֵי ה' שָׁמַיִם נַעֲשׂוּ.	Caesar said to him, “But does your God have a mouth?” He said to him, “Of your gods, it is written, <i>They have mouths, but do not speak.</i> (Psalm 115:5) But of our God, it is written, <i>By the word of God, the heavens were made.</i> ” (Psalm 33:6)
אָמַר לוֹ וְכִי יֵשׁ עֵינַיִם לְאֱלֹהֵיכֶם? אָמַר לוֹ בְּאֱלֹהֵיכֶם כְּתִיב עֵינַיִם לָהֶם וְלֹא יִרְאוּ וּבְאֱלֹהֵינוּ כְּתִיב עֵינֵי ה' הִמָּה מְשׁוֹטְטִים בְּכָל הָאָרֶץ ...	Caesar said to him, “But does your God have eyes?” He said to him, “Of your gods it is written, <i>They have eyes but cannot see</i> (Psalm 155:5) But of our God, it is written, <i>The eyes of God roam over the entire earth.</i> ” (Zech. 4:10) . . .
אָמַר לוֹ אִם יֵשׁ בּוֹ כָּל הַמְּדוּת הַלְלוּ בְּאֱלֹהֵיכֶם מִפְּנֵי מָה אֵינוֹ מַצִּיל אֶתְכֶם מִיָּדִי כְּמוֹ שֶׁהִצִּיל לְחַנְנִיָּה מִיִּשְׂאֵל וּבְעִזְרִיָּה ...	Caesar said, “If your God has all of these qualities, why does he not save you from my hand as He saved Hananiah, Mishael, and Azariah?” . . .
אָמַר לוֹ חַנְנִיָּה מִיִּשְׂאֵל וּבְעִזְרִיָּה כְּשָׂרִים הָיוּ וְנְבוּכַדְנֶצַּר מְלֹךְ הַגּוֹן הָיָה לַעֲשׂוֹת נֶס עַל יָדוֹ אָבָל אַתָּה אֵינָהּ הַגּוֹן וְאָנוּ נִתְחַיְבָנוּ מִיָּתֶה לְשָׁמַיִם אִם אֵין אַתָּה הוֹרְגֵנוּ הַרְבֵּה הוֹרְגִים יֵשׁ לְמָקוֹם ... הַרְבֵּה דְבִים הַרְבֵּה זְאֵבִים וְאֲרִיּוֹת וְנִחְשִׁים וְנִמְרִים וְעַקְרָבִים שִׁיפָנְעוּ בָנוּ וְנִהַרְגוּנוּ, אֵלָּא לְסוּף הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עֲתִיד לְפָרַע מִמֶּךָ אֶת דַּמְיֵנוּ	He said, “Hananiah, Mishael, and Azariah were deserving, and Nebuchadnezzar was worthy that a miracle be done at his hands. But you are not worthy, and we are guilty. If you did not kill us, there are many killers in the world— many bears, wolves, lions, snakes, leopards and scorpions that can attack us and kill us. In the end, God will take repayment from you for our blood.”
מִיָּד גָּזַר עָלָיו לְהוֹרְגוֹ. אָמְרָה לוֹ אִמּוֹ בְּחַיֵּי רֹאשֶׁה קִיסָר תָּנֵה אֶת בְּנֵי וְאֶחְבְּקֵהוּ וְאֶנְשָׁקֵהוּ. נִתְּנָהוּ לָהּ וְהוֹצִיאָה לוֹ דְּדִיָּה וְהִנְיָקְתוֹ חֶלֶב ...	Immediately, Caesar decreed that he be killed. His mother said, “By your life, Caesar! Give me my son, so I may kiss him and embrace him.” They gave her her son, and she uncovered her breast and let him suckle milk. . .

Bavli Gittin 58a

מעשה באשה אחת וצפנת בת פניאל שמה צפנת שהכל צופין ביופיה בת פניאל בתו של כהן גדול ששימש לפני ולפנים	An account of a woman named Tsafnat bat Penuel: Tsafnat because all gazed (<i>tsofin</i>) at her beauty, bat Penuel because she was the daughter of a high priest who served at the Holy of Holies.
שנתעלל בה שבאי כל הלילה למחר הלבשה שבעה חלוקים והוציאה למוכרה	She was captured and abused by her captor the entire night. Afterward, he dressed her in seven garments and took her out to sell her in the market.
בא אדם אחד שהיה מכוער ביותר אמר לו: הראני את יופיה אמר לו: ריקא אם אתה רוצה ליקח קח שאיך כיופיה בכל העולם כולו	A certain man came who was extremely ugly. He said to him, "Let me see her beauty." He said, "Empty one! If you wish to buy, then buy. For her beauty is unmatched in the entire world."
אמר לו: אף על פי כן הפשיטה ששת חלוקים ושביעי קרעתה ונתפלשה באפר	He said to him, "Even so, [let me see her.]" He stripped off six wraps— and she tore the seventh and rolled in the dirt.
אמרה לפניו: רבנו של עולם אם עלינו לא חסת על קדושת שמך הגבור למה לא תחוס	She said before God, "Lord of the World, even if You have no compassion on us, have You no compassion for the sanctity of Your great name?"
ועליה קונן ירמיה: בת עמי חגרי שק והתפלשי באפר אבל יחיד עשי לך מספד תמרורים כי פתאום יבא השודד עלינו.	Regarding her, Jeremiah lamented: (Jer. 6:26) <i>Daughter of my people, put on sackcloth and strew dust on yourselves! Mourn, as for an only child; wail bitterly, for the destroyer has come upon us.</i>
עליך לא נאמר אלא עלינו כביכול עלי ועליך בא שודד.	It does not say "upon you," but "upon us," for it is as if to say— the Destroyer has come upon Me and upon you.